

URBANIUM
Byggherre

Leietaker

 asplan viak
Prosjektledelse

I samarbeid med:

Ljono Stauder

Norconsult

ELVEBAKKEN

KNØEN

YRKESARENA

F ORM&ARKITEKTUR

Vega Scene

Blågrønt tak med verdifull Oslonatur

INNHOOLD

OPPSUMMERING

BAKGRUNN

Beliggenhet

Området – Vega Scene & Hauskvartalet

KRAV & FØRINGER

Reguleringsplanen – Byøkologisk kulturkvartal

BREEAM NOR

Oslo kommunes krav til overvannshåndtering

HVA GJØR VI PÅ VEGA SCENE?

Vi har tatt et tydelig veivalg

Vi utvikler blågrønne tak

Vi utvikler verdifull Oslonatur

Vi inviterer til samskaping

VERDISKAPING

For nærmiljøet

For Bynaturen

For VEGA

For Asplan Viak

For Urbanium

UTFORDRINGER

HVA VIL VI LÆRE MER OM?

OPPSUMMERING

BLÅGRØNT TAK SOM HÅNDTERER FREMTIDENS 20 ÅRS REGN   VERDIFULL OSLO NATUR   SAMSKAPING   LÆRINGSARENA

BAKGRUNN

Akerselva

Grünerløkka

Regjeringskvartalet

Sørenga

Deichmans gate

Akerselva

Elvebakken VGS

DOGA

1937

0 250 500 m

KRAV OG FØRINGER

OSLO KOMMUNES KRAV TIL OVERVANNSHÅNDTERING

Planlegging

Blågrønne flater

Blågrønne gater

Infiltrasjon, fordrøying og trygge flomveier

TRINN 0

TRINN 1

TRINN 2

TRINN 3

FANG OPP & INFILTRER

FORSINK & FORDRØY

SIKRE TRYGGE FLOMVEIER

Avrenning fra mindre regn

Avrenning fra store regn

Avrenning fra ekstreme regn

Rensing
Ressurs
Estetikk

Etterfylling av grunnvann
Fordamping

Avlastning av kommunalt
avløpssystem eller vassdrag

Minimalisere skader på bygg
og infrastruktur

Andre drivkrefter..

VÅRT ØKOSYSTEM KOLLAPSER

WWF: – To tredeler av verdens dyr blir borte

To tredeler av dyrene og fiskene som fantes i verden i 1970, vil være borte i 2020. Det går frem av en rapport som WWF legger frem i dag.

Fjellreven er truet i Norge på grunn av klimaendringer.
FOTO: KALLESTAD, GORM / NTB SCANPIX

Kristian Elster Journalist

Publisert 27. okt. 2016 kl. 05:26 Oppdatert 27. okt. 2016 kl. 12:58

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

– Vi står nå midt oppi en menneskeskapt masseutryddelse, også kalt den sjette utryddelsen. I 2020 kan verdens bestander av pattedyr, fugler, reptiler, amfibier og fisk være redusert med to tredeler siden 1970, på grunn av menneskenes handlinger, skriver WWF i [Living Planet-rapporten](#) som offentliggjøres i dag.

Forside / Nyheter / Arealforbruk hovedårsak til tap av naturmangfold

AREALFORBRUK HOVEDÅRSÅK TIL TAP AV NATURMANGFOLD

Det Internasjonale Naturpanelet (IPBES) publiserte fredag regionale rapporter om naturen tilstand. Her finner du link til oppsummering av Europa-rapporten.

Biologisk mangfold og naturens bidrag til menneskene (såkalte økosystemtjenester, red.anm.) høres for mange av oss akademisk ut og langt unna våre daglige liv. Ingenting er lenger unna sannheten – de er selve grunnlaget for både maten vår, rent vann og energi.

DN 26.03.2018

Naturressurser overforbrukes og det biologiske mangfoldet er så truet at vi risikerer vår egen fremtid. Bildet viser resultatet av gruvevirksomhet i et område utenfor Lima i Peru. Foto: Cris Bouroncle/AFP photo/NTB Scanpix

Nyheter Mjøl

550 forskere slår alarm om biologisk mangfold: - Og så er det vår tur

Det biologiske mangfoldet på jorden vil kollapse dersom menneskene fortsetter slik vi har gjort til nå, advarer forskere.

Dagens Næringsliv

Publisert: 26.03.2018 – 09:15 Oppdatert: 27.03.2018 – 18:01

Harvest.

GRØNN NOVEMBER

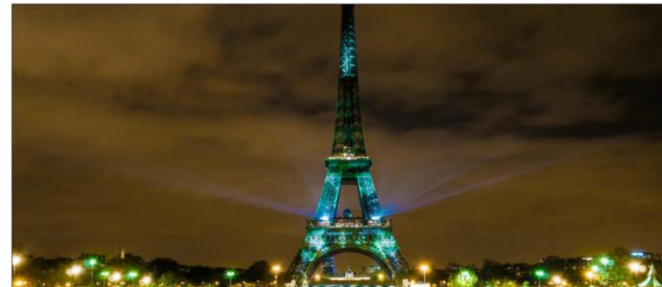
Er vi vår egen verste fiende?

Ikke død, også av arter, bare naturens gang og ikke så mye å mase med? Det er et like absurd argument som å hevde at økende CO2 i atmosfæren er helt greit siden CO2 er en naturlig gass.

Dato: 01.11.2015 / Av: Dag O. Hessen / Estimert lesetid: 9 min

Kva er framsteg når ein står på kanten av stupet?

Verda må tenkje annleis om landbruk og dyrking av mat var konklusjonen på verdenskongressen for berekraftig framtid i California. På Landbruksbloggen reflekterer Dag Jørund Lønning om det er mogleg å attskapa banda mellom menneske og mold.

Faksimile av den nye rapporten om klimaendringer og klimarisiko - kunnskapstatus 2016. Utgiver: Norsk Klimastiftelse

Ny klimarapport: De verste konsekvensene av klimaendringer kan unngås – men bare ved å handle raskt.

2100
WCS

40%
økning av
styrtregn

+ 8°C
vinter

+ 5°C
sommer

Varmere, våtere og villere

SÅ HVA GJØR VI PÅ VEGA SCENE?

Vi har tatt et tydelig veivalg

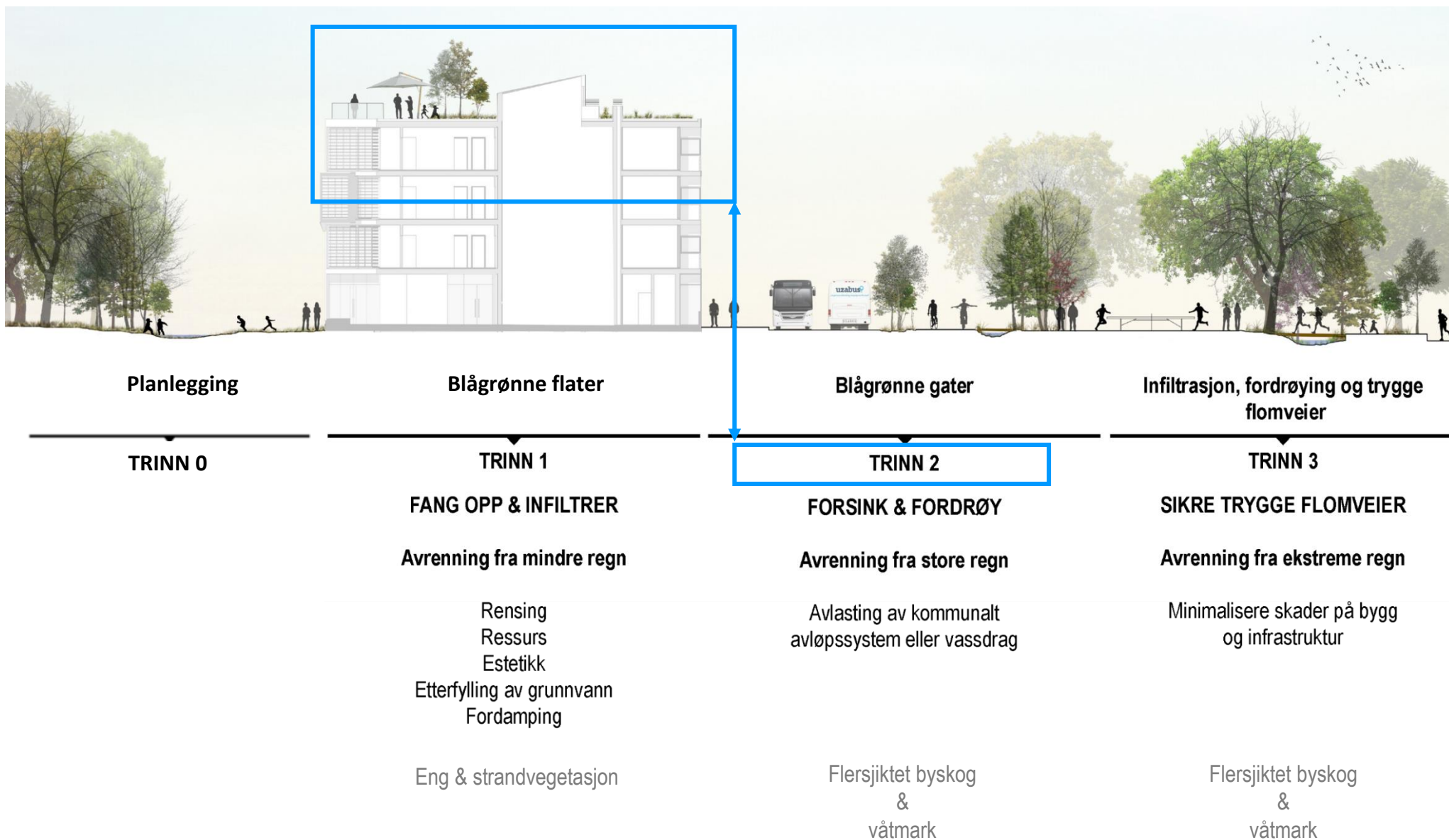

BLÅGRØNT GREP

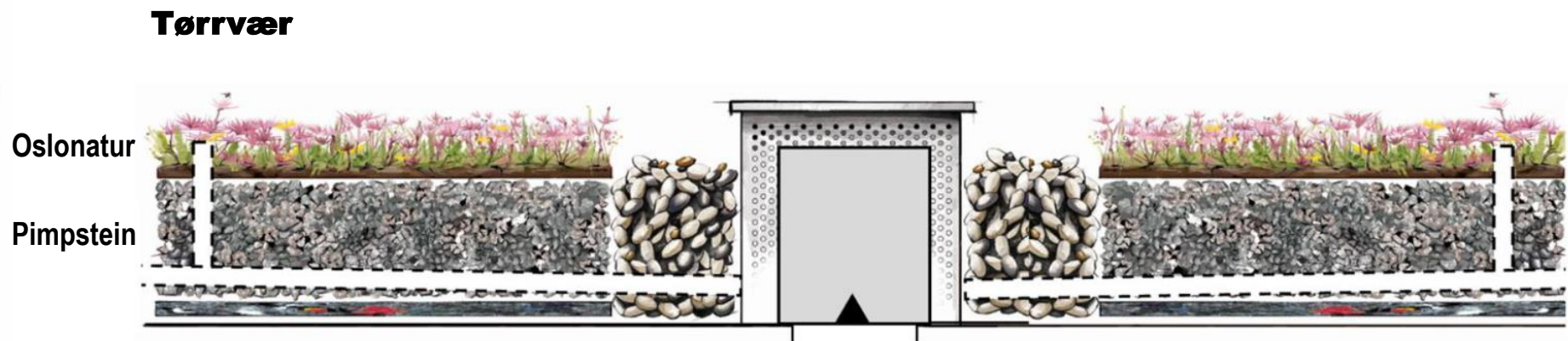
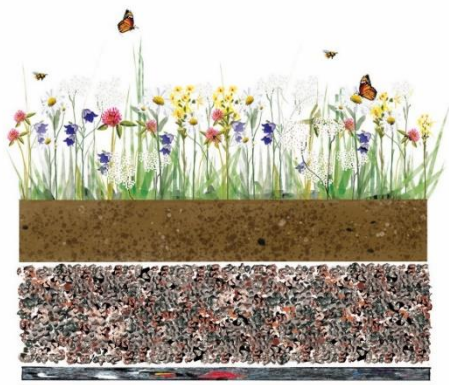
BLÅ

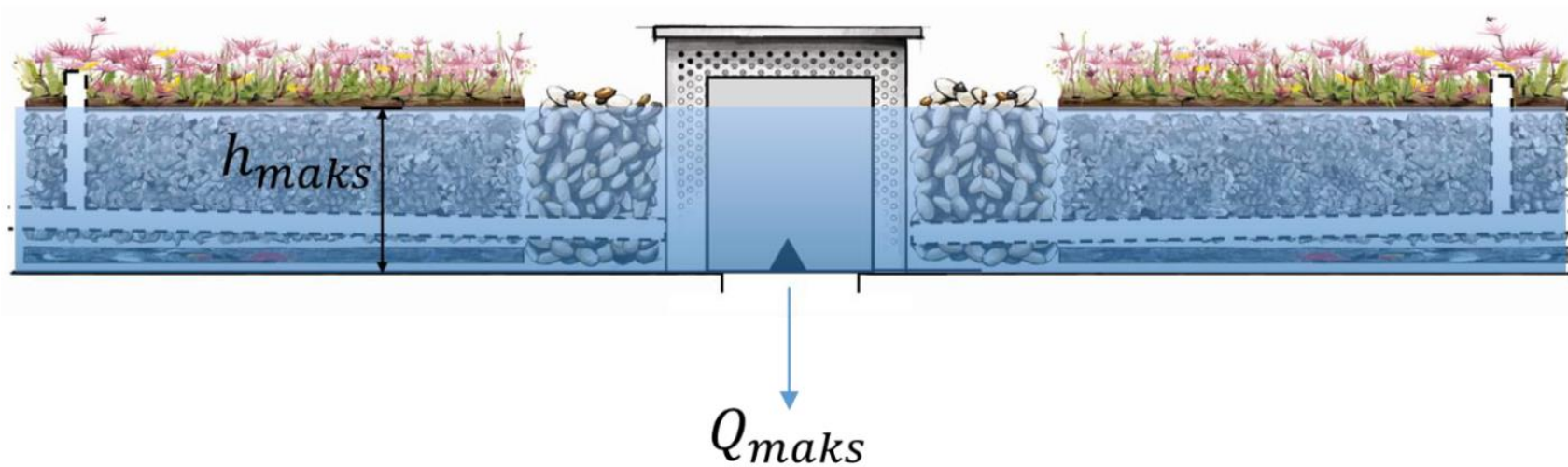
Blågrønt tak som håndterer trinn II

BLÅGRØNT TAK

Trinn II (20 års regnhendelse med klimafaktor 1,4)

GRØNT

BREEAM NOR – Føringer økologi

BREEAM ØKOLOGI

ANBEFALINGER FOR FULL MÅLOPPNÅELSE

Tidligere utbygd
med
liten økologisk
verdi

Stedvis på det
grønne taket
etableres åpne
områder med
sand og grus

I et parti av taket
(minst 50 m²)
anbefales det å utvikle
flersjiktet natur av stor
lokal verdi for
arts mangfoldet

Det grønne taket
skal utgjøre minst
50 % av tomtens
areal med minst 10
naturlig
hjemhørende arter

alt.

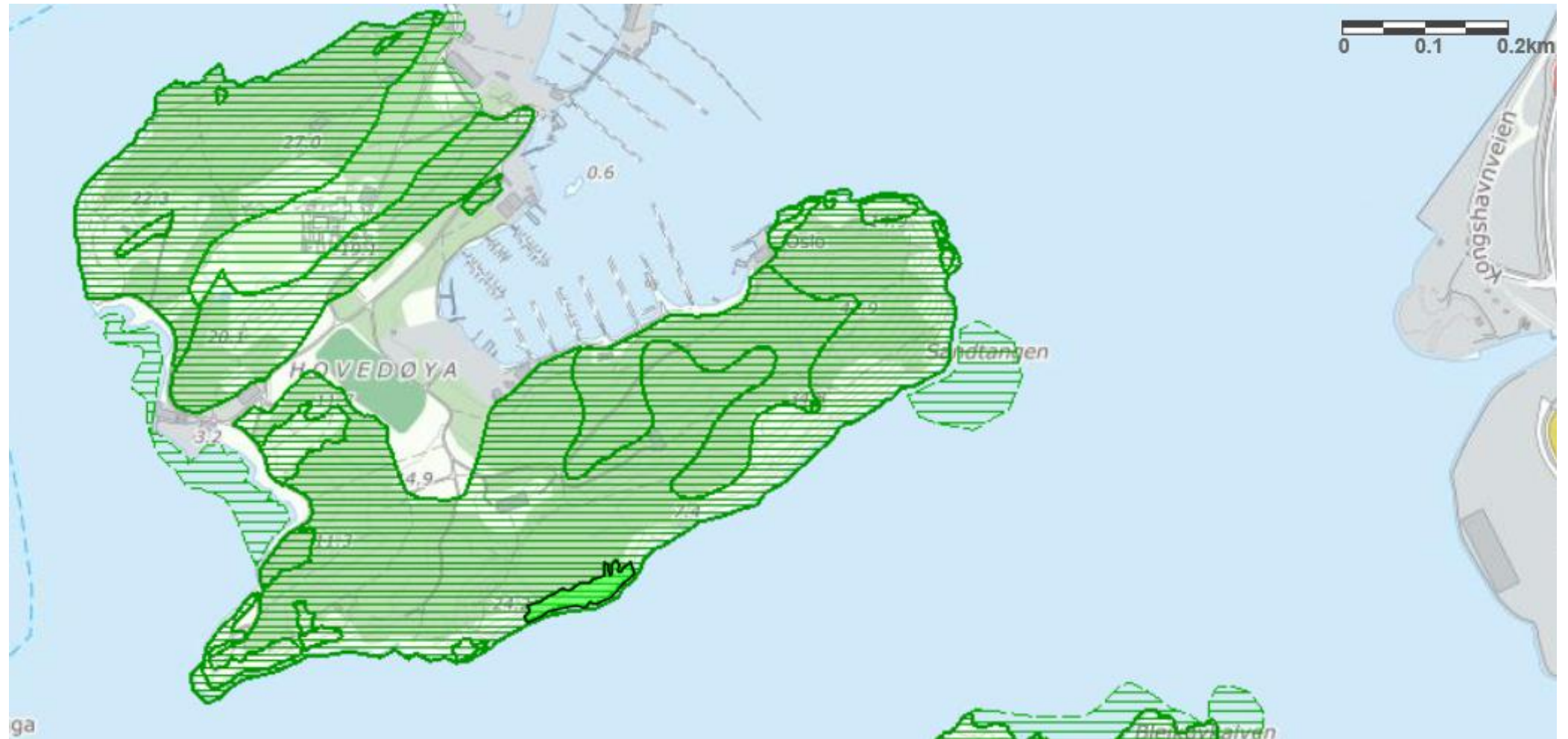
Det grønne taket
skal utgjøre minst
40 % av tomtens
areal med minst 20
naturlig
hjemhørende arter

Død ved legges på
takene og / eller
insekthotell etableres
på
eiendommen

Vi utvikler verdifull Oslonatur

Åpen grunnlendt kalkmark – nasjonalt viktig naturtype

Vi samarbeider med forskningsmiljøer for å finne
de riktige artene mm.

Oslofjordvegetasjon

30 - 200

Sedum / eng

200 - 350

Eng / stauder

350 - 600

Stauder / busker

600 - 1000

Busker / hekk

> 1000

Trær

BYNATUR // OSLOFJORD// STAUDER FOR ÅPEN GRUNNLENDT KALKMARK

DRACOCEPHALUM RUYSCHIANA - DRAGEHODE

HYLOTELEPHIUM MAXIMUM - SMØRBUKK

FILIPENDULA VULGARIS - KNOLLMJØDURT

VERONICA SPICATA - AKSVERONICA

GALLIUM - VERUM - GULMAURE

ORIGANUM VULGARE - BERGMYNTE

GERANIUM SANGUINEUM - BOLDSTORKNEBB

VIOLA TRICOLOR - NATT OG DAG

TAKET PÅ VEGA SCENE, BLOMSTRINGTID FOR BUSKFELT OG STAUDEENG PÅ ÅPEN KALKMARK

FILIPENDULA
VULGARIS

VERONICA SPICATA

DIANTUS
DELTOIDES

VISCARIA

KNAUTIA
ARVENSIS

LEUCANTEMUM
VULGARE

PRIMULA VERIS

VIOLA TRICOLOR

DRACOCEPHALUM
RUYCHIANA

ROSA MOLLIS

PRUNUS
SPINOSA

APRIL

MAI

JUNI

JULI

AUGUST

SEPTEMBER

OKTOBER

VINTER

Designprinsipper : Frøformerte planter fra Osloområdet, tilpasset vekstforholdene på taket, årstidsvariasjon, strukturvariasjon, fargeenhet, busker som strukturellt element hele året. Planrensering og arbeid og det kan derfor bli enkelte endringer i plantevalget.

Referanser

Kunnskapskilder

Green roofs – Key factors in habitat design

Substrates, light weight
solutions, species groups and
diversity

Dr. Stephan Brenneisen

Helsinki 16th April 2012

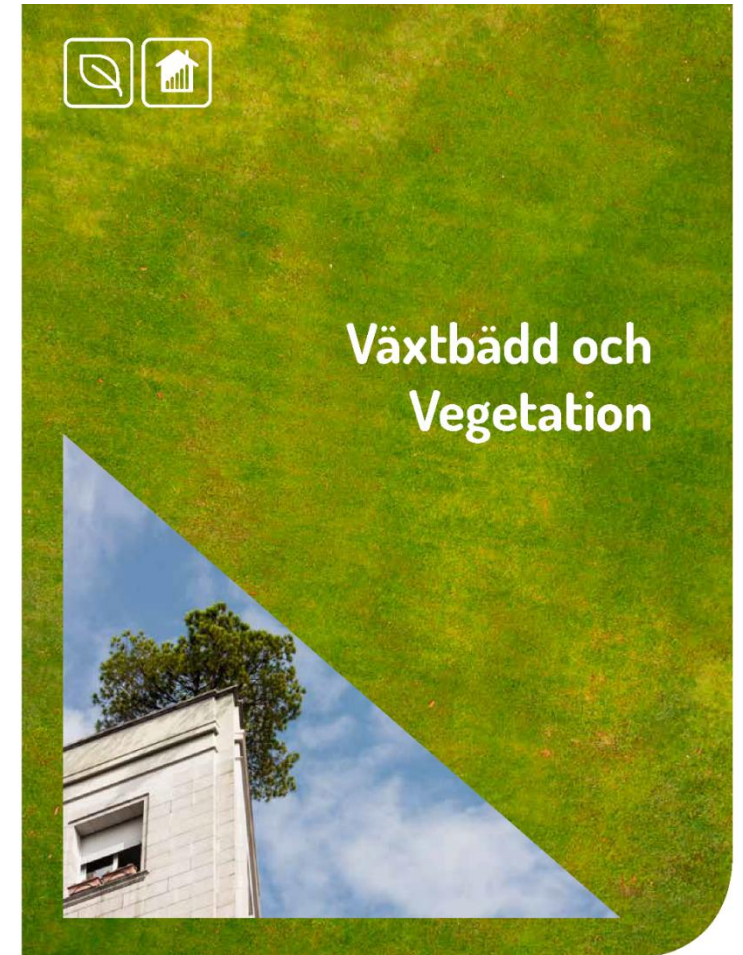
Zurich University of Applied Sciences / Wädenswil

Zurich University
of Applied Sciences

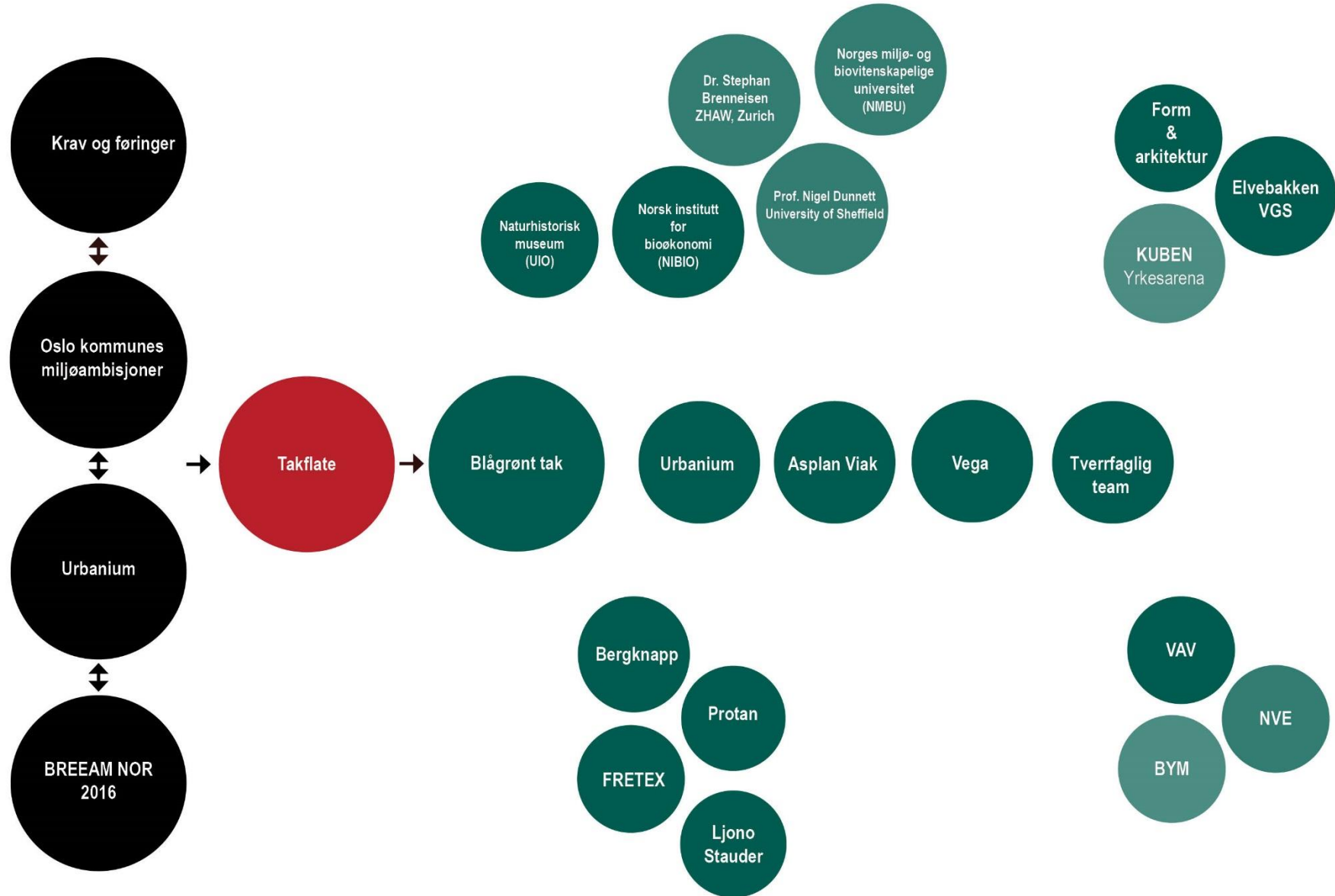
Life Sciences and
Facility Management

Institute of
Natural Resources Sciences

GRÖNATAKHANDBOKEN

VI INVITERER TIL SAMSKAPING

RESULTAT

BLÅGRØNT TAK SOM HÅNDTERER FREMTIDENS 20 ÅRS REGN   VERDIFULL OSLO NATUR   SAMSKAPING   LÆRINGSARENA

VERDISKAPING

GRÅTT VS BLÅGRØNT

VERDISKAPING FLERFUNKSJONELLE BLÅGRØNNE STRUKTURER

ÅPEN
OVERVANNS
HÅNDTERING

NATURMANGFOLD

KLIMATILPASNING

NY
FLERFUNKSJONELL
NATUR

LOKALKLIMA

RENSING AV
VANN, LUFT
OG
JORDSMONN

KLIMAGASS
REDUKSJON

ENERGIPRODUKSJON
GRØNT TAK
+
SOLCELLER

AVLASTING AV
VANN & AVLØPSNETT

BEDRET FOLKEHELSE

UTEAREALER

REDUSERT
ENERGIBRUK

SPISELIG LANDSKAP

ATTRAKTIVITET

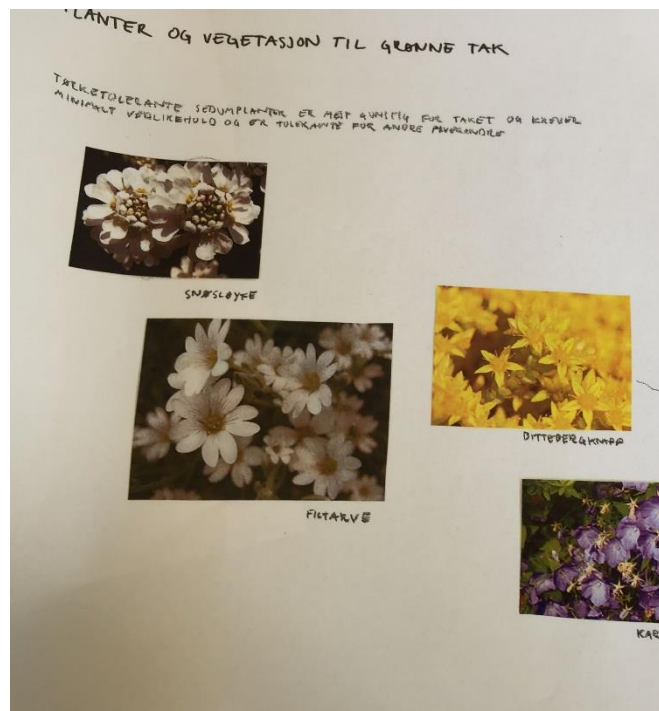
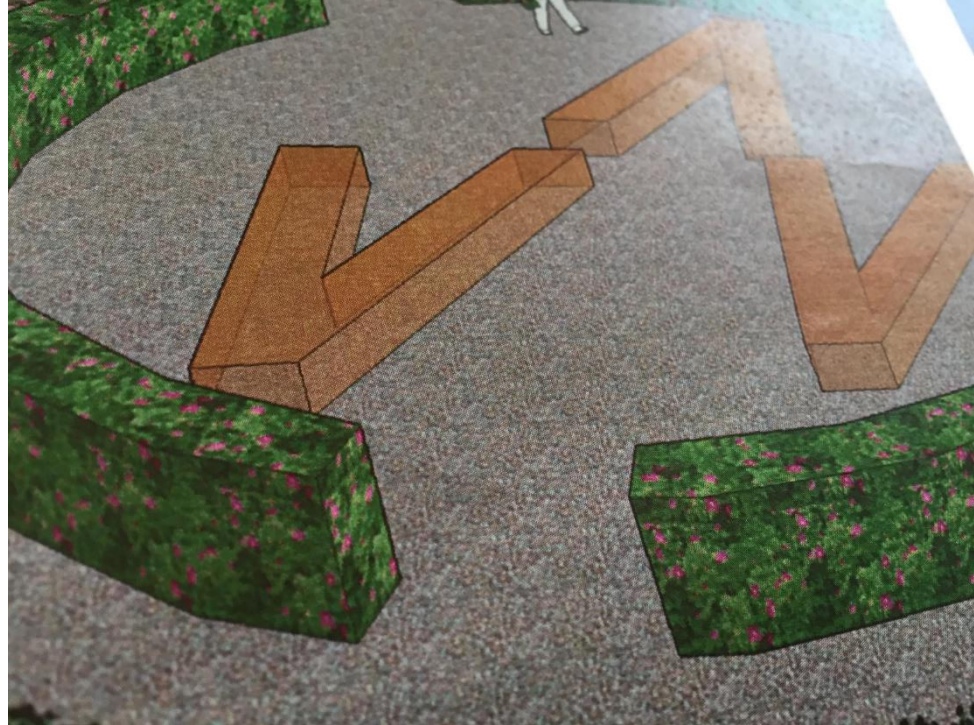
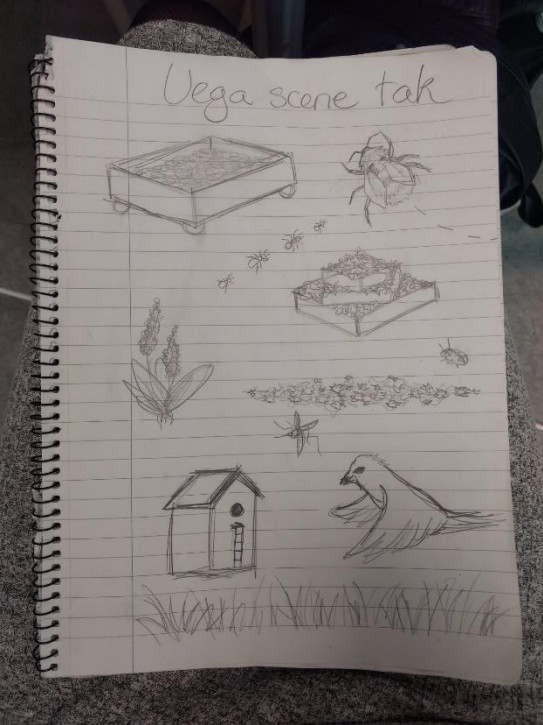
BRED VERDISKAPING

SAMFUNN
MILJØ
ØKONOMI

VERDISKAPING NÆRMILJØ

MILJØ OG
SAMFUNNSANSVAR

MILJØPOLICY

MILJØSTRATEGI

FORBRUK OG GJENBRUK

HVA BLIR TØYET TIL?

ØDELAGTE TEKSTILER
KAN GJENVINNES

EKSPORT

FRETEX GJENVINNER
PAPIR

KLÆR OG MILJØ

MIKROPLAST

KLÆR PÅ TAKET

Dine gamle klær kan bli til grønne tak

VERDISKAPING BYNATUR

Wenche Dramstad Professor

Fakultet for landskap og samfunn,
Institutt for landskapsarkitektur

wenche.dramstad@nmbu.no

ISSN 1541-7115

URBANhabitats

AN ELECTRONIC JOURNAL ON THE BIOLOGY OF URBAN AREAS AROUND THE WORLD

ISSUES MASTHEAD SUBMISSIONS REVIEWERS CONTACT [SEARCH]

selected issue:

volume four
SPECIAL FEATURE:
**Green Roofs and
Biodiversity**
DECEMBER 2006

Guest Editor's
Introduction

- Long-Term Vegetation
Research on Two
Extensive Green Roofs
in Berlin
- Space for Urban
Wildlife: Designing
Green Roofs as Habitats
in Switzerland**
- Ground-Nesting Birds on
Green Roofs in
Switzerland: Preliminary
Observations
- Extensive Green Roofs
in London
- Rare Invertebrates
Colonizing Green Roofs
in London
- Green Roofs and
Facades: A Habitat
Template Approach

ALSO IN THIS ISSUE

- The Floristic
Composition and
Community Structure of
the Forest Park
Woodland, Queens
County, New York

PUBLISHED: DECEMBER 2006 PDF HTML ABSTRACT

Space for Urban Wildlife: Designing Green Roofs as Habitats in Switzerland

by **Stephan Brenneisen**
University of Applied Sciences Wädenswil, Grüental, Postfach 335, CH 8820 Wädenswil, Switzerland

Abstract

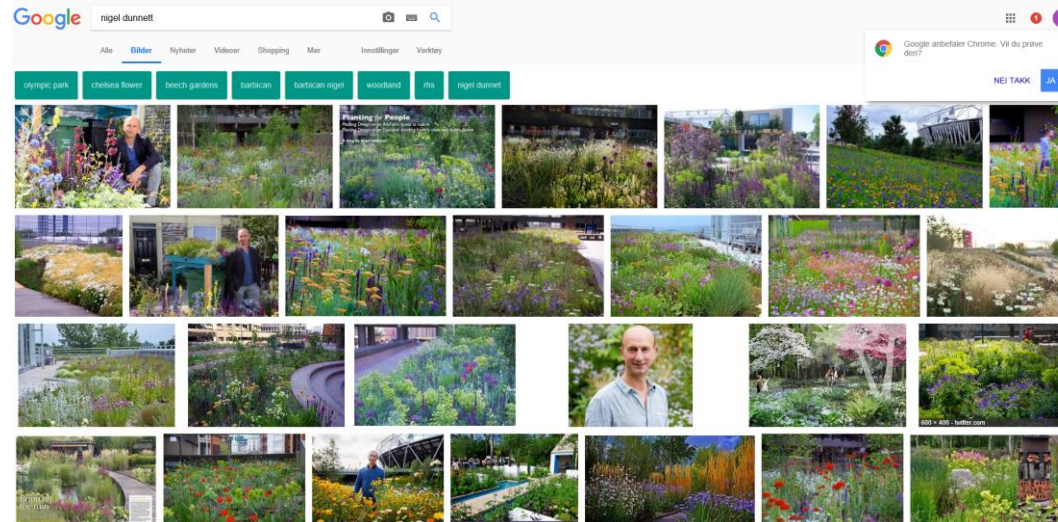
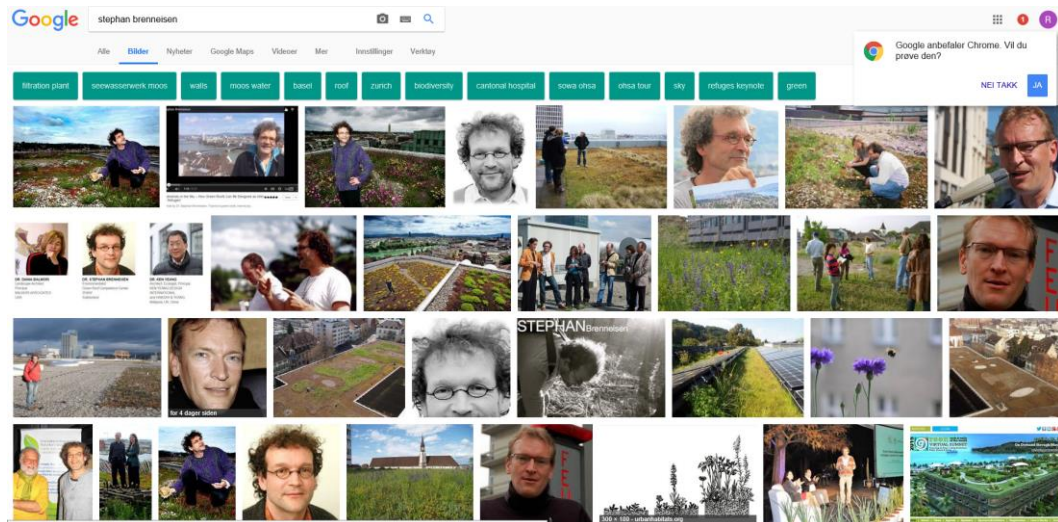
Research focusing on the biodiversity potential of green roofs has led to an amendment in building and construction law in Basel, Switzerland. As part of the city's biodiversity strategy, green roofs are now mandatory on new buildings with flat roofs, and guidance is provided for the creation of different plant and animal habitats on the green roofs. Design criteria for the creation of these habitats include varying the substrate thickness and using natural soils from nearby areas. (Studies of green roofs in Zurich, Switzerland, have shown that natural soils can benefit biodiversity through their suitability for locally and regionally endangered species.) The design and construction of green roofs to re-create habitats require close cooperation among all specialists involved. Research and comprehensive planning are also important for creating space on roofs for urban wildlife.

Key words: Basel; biodiversity; extensive green roofs; urban ecology; land-use regulations

Introduction

Extensive green roofs have generally been considered relatively species-poor alternative habitats for plants and animals, populated only by highly mobile pioneer species and unsuitable as permanent habitats for ground-dwelling organisms (Bullschütz, 2001). However, initial investigations in Basel, Switzerland, on a green roof set up as a dry pond and on an additional sample area have indicated that the low biotic diversity of many green roof surfaces is primarily due to their thin substrate layer (Brenneisen, 2003). A shallow substrate layer is the hallmark of current cost-conscious roof construction, but it exacerbates the already challenging conditions for plants and animals on green roofs. Methods have recently been developed to improve the design of building-integrated habitats for urban wildlife (Brenneisen, 2003).

Well-designed green roofs can provide habitat compensation for rare and endangered species affected by land-use changes. This has been established by research programs focusing on the ecological-compensation potential of extensive green roofs in Basel (Brenneisen, 2003) and London, England (Kadas, 2002; Jones, 2002). The results of these studies contrast with those of earlier studies from Germany, which found that only common, highly mobile species can

Forventet effekt for naturmangfoldet

Når takflatene som har fremstått som ugjestmilde ørkener i byveven i flere tiår transformeres til blågrønne oaser – bidrar det til at leveområder og sammenheng mellom disse bygges opp bit for bit.

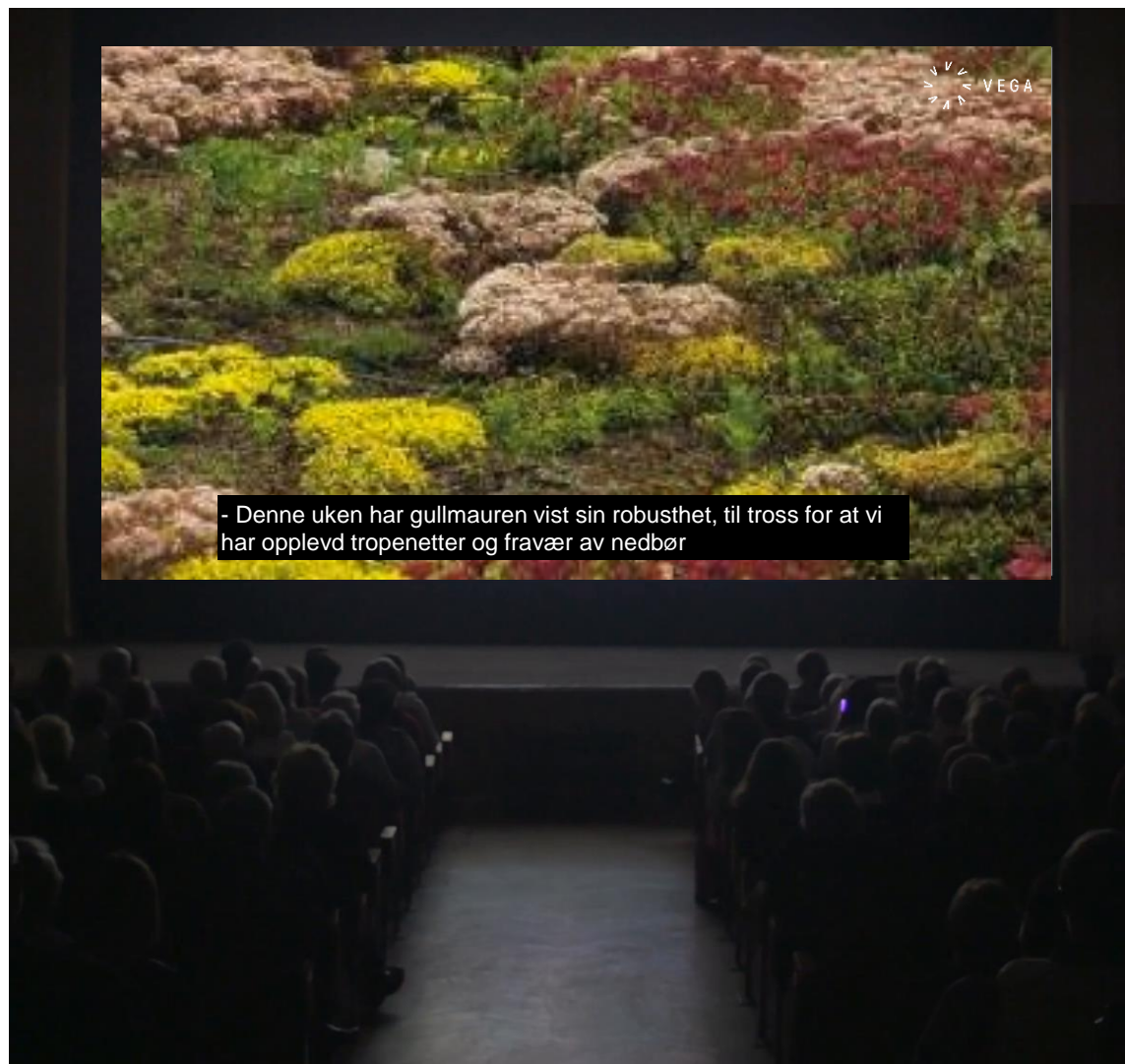
Takene utgjør altså et enormt uutnyttet potensial for flerfunksjonelle landskap og økt naturmangfold.

VERDISKAPING VEGA

SYNERGIER MED SCENEN

Vega Scene kompetanse

- Videodokumentasjon
- Streaming
- Fortellerkunst

Nye kommersielle muligheter

- Knytte miljøarbeide med egen merkevare
- Naturlig arena for film og teater med grønn tematikk
- Foredrag- og debattkvelder

VERDISKAPING ASPLAN VIAK

VERDISKAPING URBANIUM

URBANIUM BLE TATT GODT I MOT I HAUSKVARTALET (JUNI 2016)

- Kaste ut okkupantene i Hausmanns gate 40

Lite forenlig med

- Brukermedvirkning i samarbeid med «Hauskvartalet»

- I Hausmania og Hausmanns gate 40 er det verdier og kultur vi må preservere for å utvikle et troverdig prosjekt
- Høyt fokus på gjenbruk og permakultur blant folk. Dette må være ingredienser i vår vinneroppskrift
- «Fredsløsningen» måtte inneholde **Miljø**. Det er en sterk fellesnevner mellom engasjerte mennesker

Hausmanns gate 28: Tomt med økologisk verdi null

BREEAM® NOR

Mangler en fornybarkilde for Excellent (ENE04):

- **Tilknytningsplikt fjernvarme.** Kvalifiserer ikke av BRE som grønn energiforsyningsløsning i Oslo pga. avfallsbrenning (fra resirkulering! En motsetning..?)
- **Ikke egnet for bergvarme** (geobrønner) pga. grunnforhold
- **Lite egnet for solceller** pga. skygge, MEN mulig for å få poengene

La oss som bransje lage grønne tak 2.0.

- Eiendomsutviklere må ikke la seg «korrumpere» av BREEAM-poeng, **velg heller ut tema man kan dra veldig langt som nye referanser for bransjen**
- Mindre utbyggere kan også drive innovasjonen, handler mer om **kreativ guts** enn størrelsen på utvikleren...
- ...men det må alltid være en **link mellom økonomi og løsningen** for at den skal la seg repetere – i dette tilfellet besparelse ved å ikke bygge overvannsbasseng under bakken

UTFORDRINGER

Takets bæreevne

Få relevante referanser

Lite relevant forskning

Få stedeagne arter i ordinær handel

HVA VIL VI LÆRE MER OM?

Totalt kostnadsbilde knyttet til blågrønne tak VS tradisjonelle løsninger

Livsløpskostnader for ulike blågrønne og grønne tak VS grå tak (LCC)

Livsløpsanalyser for ulike blågrønne og grønne tak (LCA)

Takets evne til å utvikle verdifull økologi

Muligheter for gjenbruk

Takets evne til å håndtere overvann

Gjenbruk av overvann

Takets evne til å isolere og kjøle

